

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัย (ร่าง) แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียน
ออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC)
ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน : การวิเคราะห์
MaxDiff

(Guidelines for Learning Management Development on
Thai MOOC based on Learner's Requirements: Analysis
of Max-Diff)

นำเสนอโดย

อาจารย์ ดร.สุรศักดิ์ เก้าเอี้ยน

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ กรณีกิจ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

การดำรงชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันได้รับผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การศึกษาเป็นวิถีชีวิตหนึ่งของมนุษย์ที่ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน ด้วยความก้าวหน้าทางวิทยาการการสื่อสารทำให้ผู้คนสามารถสื่อสารทางไกลได้ผ่านโลกอินเทอร์เน็ต ก่อให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่เรียกว่าการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชน (MOOC) ซึ่งจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนรู้ตามอัธยาศัยที่มนุษย์สามารถเลือกศึกษาได้อย่างอิสระตามความสนใจของตนเอง

นับตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ออนไลน์บน MOOC ก็ยังคงต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง สำหรับในประเทศไทยนั้น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเทคโนโลยีได้เสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปี พ.ศ. 2544-2563 เพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Smart learning) จึงได้ริเริ่มโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ร่วมกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) พัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด (Thai MOOC) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 จนถึงปัจจุบัน จากสถานการณ์ดังกล่าวนี้ได้ว่า Thai MOOC เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ที่ยังมีอายุน้อย และยังต้องได้รับการพัฒนาในการให้บริการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นส่วนหนึ่งของการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาด้วย

งานวิจัย แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน : การวิเคราะห์ MaxDiff มีวัตถุประสงค์สำคัญในการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการและพัฒนาสารสนเทศที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของการให้บริการ Thai MOOC เพื่อให้ประชาชนชาวไทยเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้ตามความต้องการของตนเองจนนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เป็นแรงงานที่มีคุณภาพสูงเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับชาติและนานาชาติต่อไป ในการนี้คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ให้การสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และผู้ดูแลระบบของ Thai MOOC ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในงานวิจัยครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

คณะผู้วิจัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน: การวิเคราะห์ MaxDiff มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและความท้าทายในการให้บริการการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) และเพื่อศึกษาความต้องการของผู้เรียนที่ลงทะเบียนใน Thai MOOC ต่อโครงสร้างและคุณลักษณะต่าง ๆ ของการให้บริการที่เหมาะสม รวมถึงเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออน Thai MOOC ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและมาตราประเมินแบบ MaxDiff สำหรับการวิเคราะห์การให้ความสำคัญของผู้ใช้บริการที่มีต่อคุณลักษณะของ MOOC และศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออน Thai MOOC ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับการตอบกลับจากผู้ให้บริการ Thai MOOC จำนวนทั้งสิ้น 2,230 คน สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ประการ พร้อมประเด็นสำคัญในการอภิปราย และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

ข้อค้นพบที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผลการวิจัยในประเด็นจุดเด่นและความท้าทายของการให้บริการการเรียนรู้ออน Thai MOOC ความต้องการของผู้ใช้บริการ และความคิดเห็นที่มีประโยชน์ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการการจัดการเรียนรู้ออน Thai MOOC จุดเด่นและความท้าทายของการให้บริการการเรียนรู้ออน Thai MOOC สะท้อนได้จากพฤติกรรมการใช้งานของผู้เรียน ตลอดจนความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ออน Thai MOOC ในขณะที่มีความต้องการและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการให้บริการการเรียนรู้ออน Thai MOOC จะเป็นผลมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ MaxDiff รวมถึงข้อคิดเห็นต่อการพัฒนา Thai MOOC ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถามมีบริบทภูมิหลังที่หลากหลาย แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของผู้ใช้บริการ Thai MOOC ที่ประกอบด้วยประชาชนที่มีเพศ ช่วงวัย ระดับการศึกษา อาชีพ ความต้องการ และพฤติกรรมการใช้บริการที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้บริการ Thai MOOC ของผู้ให้บริการในภาพรวมพบว่าส่วนใหญ่จะเข้าใช้บริการน้อยกว่า 3 ครั้ง/เดือน ในการใช้งานแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง

2. เมื่อพิจารณาเนื้อหาหรือหลักสูตรที่ผู้ให้บริการให้ความสนใจพบว่า เนื้อหาหรือหลักสูตรด้านภาษา จะได้รับความสนใจมากกว่าหัวข้ออื่น ๆ รองลงมาคือ เทคโนโลยี จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ การศึกษาและการสอน และการเรียนรู้ เมื่อวิเคราะห์จำแนกตามภูมิหลังพบว่าผู้ให้บริการที่มีภูมิหลังต่างกันจะมีความสนใจในเนื้อหา/หลักสูตรแตกต่างกัน

3. เมื่อพิจารณาเหตุผลของการใช้บริการ Thai MOOC พบว่าส่วนใหญ่เรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเอง (upskill) รองลงมาคือ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อศึกษาตามความสนใจ และเพื่อเปลี่ยนสายงาน หรืออาชีพของตนเอง (reskill) ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำแนกตามภูมิหลังพบว่าผู้ให้บริการที่มีเพศ อายุ และอาชีพต่างกันจะมีเหตุผลของการใช้บริการการเรียนบน Thai MOOC ไม่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่จะให้เหตุผลของการเรียนเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเอง

4. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้สอนที่ผู้ให้บริการต้องการจากการตอบคำถามปลายเปิดพบว่า คุณลักษณะสำคัญของผู้สอนที่ปรากฏบ่อยที่สุด 5 อันดับแรก จากการตอบคำถามของผู้ตอบแบบสอบถามคือ เข้าใจง่าย สอนสนุก อธิบายได้ชัดเจน อธิบายกระชับ และใจดี

5. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อรูปแบบการเก็บค่าบริการพบว่า หากมีการเรียกเก็บค่าบริการการใช้งานบน Thai MOOC ผู้ให้บริการเห็นด้วยกับรูปแบบการเก็บค่าบริการแบบรายเดือนและแบบรายหลักสูตร มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน โดยผู้ให้บริการที่เห็นด้วยกับการเก็บค่าบริการแบบรายหลักสูตรเห็นว่าควรเก็บค่าบริการ 100-200 บาทต่อหลักสูตร มากที่สุด ในขณะที่ผู้ให้บริการที่เห็นด้วยกับการเก็บค่าบริการแบบรายเดือนเห็นว่าควรเก็บค่าบริการ 500-1000 บาทต่อเดือน

6. ผู้ให้บริการให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของ MOOC เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดได้ดังนี้ 1) เนื้อหาน่าสนใจและตรงกับความต้องการของผู้เรียน 2) ผู้สอนมีเทคนิคกระตุ้นการเรียนรู้ 3) สื่อที่ใช้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้ 4) สื่อมีคุณภาพชัดเจน โหลดได้ไม่ติดขัด 5) สื่อมีเนื้อหากระชับไม่ยาวเกินไป 6) ผู้สอนสอนสนุก 7) จัดเรียงเนื้อหาจากง่ายไปยาก 8) ระบบแนะนำภาพรวมของวิชา 9) วิธีการเรียนและแผนการเรียน 10) มีระบบให้บริการความช่วยเหลือผู้เรียนได้รวดเร็ว 11) มีช่องทางการติดต่อผู้สอนผ่าน Social Network และ 12) มีบริการกระดานสนทนาเพื่อให้ความช่วยเหลือ 24 ชั่วโมง ทั้งนี้ผู้ใช้ที่มีเพศ และช่วงอายุต่างกัน จะมีรูปแบบการให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของ MOOC 5 อันดับแรกไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ใช้ที่มีความถี่การใช้บริการต่อเดือนต่างกันจะมีลำดับความสำคัญต่อคุณลักษณะของ MOOC 5 อันดับแรกแตกต่างกัน

7. ชุดคุณสมบัติที่ปรากฏรูปแบบของการให้ความสำคัญบ่อยที่สุด 5 คุณสมบัติแรกประกอบด้วย 1) เนื้อหาน่าสนใจ 2) ผู้สอนมีเทคนิคกระตุ้นการเรียนรู้ 3) สื่อมีเนื้อหากระชับไม่ยาวเกินไป 4) สื่อมีคุณภาพชัดเจน โหลดไม่ติดขัด 5) มีช่องทางการติดต่อผู้สอนผ่าน Social Network

8. จากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อการพัฒนาระบบการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) สามารถจำแนกออกเป็น 6 ประเด็นได้แก่ 1) การบริหารจัดการ 2) การให้ประกาศและการสำเร็จหลักสูตร 3) การนำเสนอเนื้อหา 4) คุณภาพของระบบ 5) คุณลักษณะของผู้สอนและการถ่ายทอดความรู้ และ 6) กระบวนการประเมินผล **ด้านการบริหารจัดการ**มีประเด็นย่อยจำแนก

ออกเป็น 7 ประการคือ 1) ไม่ควรเก็บค่าใช้จ่าย 2) เพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น 3) ออกแบบการลงทะเบียนให้ง่ายขึ้น ไม่ซับซ้อน 4) มีพื้นที่รับฟังเพื่อพัฒนาระบบให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น 5) กำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน 6) มีการสื่อสารแบบสองทางระหว่างผู้เรียนและผู้สอน และ 7) มีการสร้างเครือข่ายผู้ที่สนใจหรือเครือข่ายการเรียนรู้ระดับภูมิภาค

การให้ประกาศและการสำเร็จหลักสูตรมีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 2 ประการคือ สามารถนับหน่วยกิตและใช้เทียบโอนสำหรับการเรียนต่อหรือทำงานในอนาคต และปรับปรุงแบบของใบประกาศฯ ให้สวยงามและเป็นสากล

การนำเสนอเนื้อหามีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 9 ประการคือ 1) เพิ่มความหลากหลายของเนื้อหา 2) ปรับปรุงสื่อให้น่าสนใจ เข้าใจง่าย ไม่ผิดพลาด 3) ปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัยตามเทรนด์ 4) ออกแบบเนื้อหาให้มีความกระชับ ตรงประเด็น 5) นำเสนอเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน หรือการประกอบอาชีพได้ 6) เรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยาก 7) เนื้อหาที่น่าสนใจไม่ควรยากเกินไป 8) เนื้อหาต้องไม่มากเกินไป แต่เน้นให้สามารถนำไปใช้ได้จริง และ 9) ควรเปิดระยะเวลาต่อหลักสูตรให้นานขึ้น เพื่อให้สามารถมีเวลาเรียนให้ทันตามกำหนด

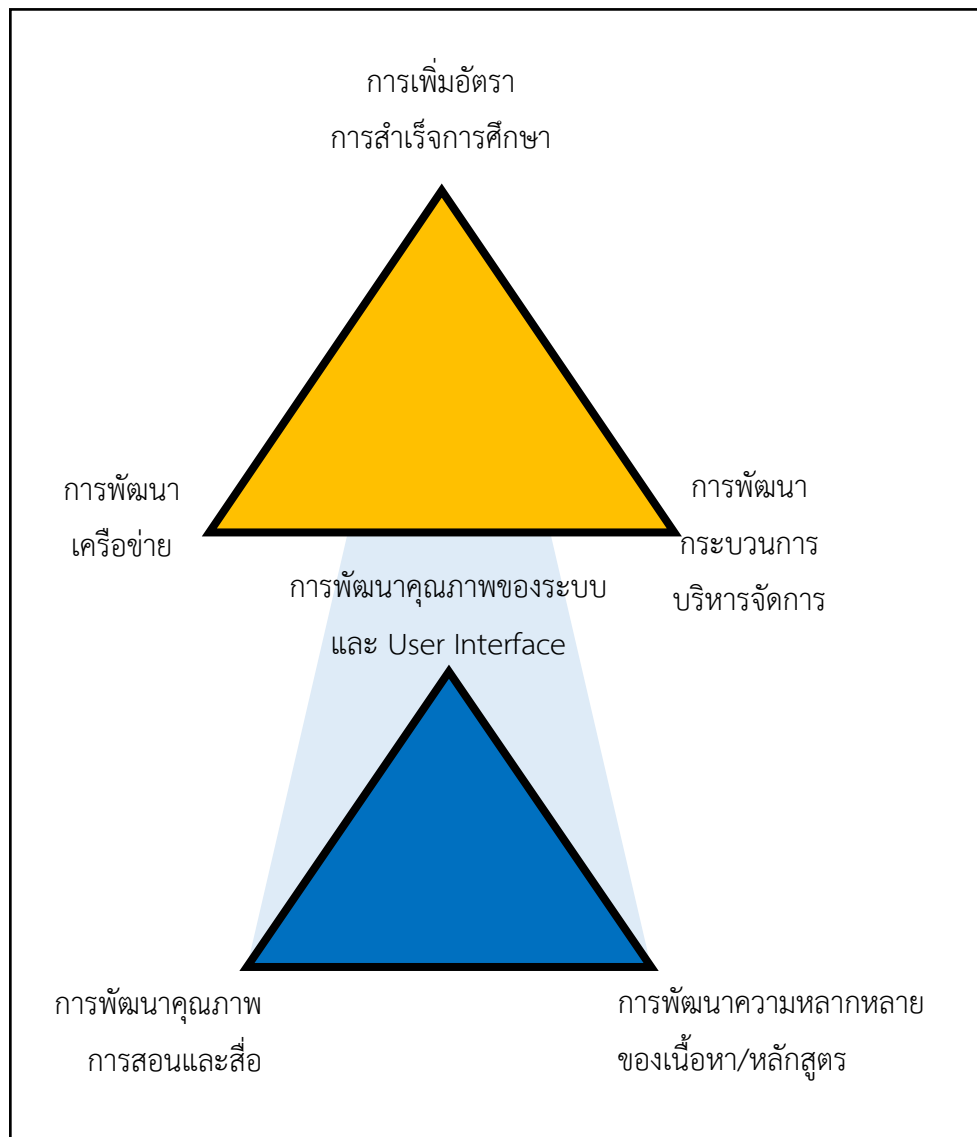
คุณภาพของระบบมีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 11 ประการคือ 1) ออกแบบ user interface ให้ง่าย น่าใช้ และดึงดูดความสนใจได้ 2) มีระบบให้ความช่วยเหลือที่สามารถเข้าถึงได้ 24 ชม. เช่น กระดานสนทนา เป็นต้น 3) จัดการระบบให้มีความเสถียร รองรับผู้เรียนในปริมาณมากได้ 4) มีช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนได้โดยตรง 5) มีระบบแนะนำรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสนใจของผู้ใช้งาน 6) มีระบบค้นหาหลักสูตรที่แม่นยำตามคำสำคัญที่ใช้สืบค้น 7) จัดแยกหมวดหมู่ของรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกต่อการค้นหา 8) มีระบบแนะนำการเรียนและการวางแผนรายวิชาต่าง ๆ 9) มีระบบประเมินคุณภาพอาจารย์ผู้สอน 10) มีระบบการรายงานผลการเรียนรู้ในรูปแบบอีเมล 11) นำระบบ Video conference มาใช้ และ 12) มีระบบการสนับสนุนติดตามเพื่อให้สำเร็จการศึกษาได้

คุณลักษณะของผู้สอนและการถ่ายทอดความรู้มีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 4 ประการคือ 1) ผู้สอนควรใช้วิธีการสอนที่หลากหลายให้น่าสนใจไม่ให้น่าเบื่อ 2) ควรยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เห็นภาพชัดเจน 3) มีการติดตามความเข้าใจของผู้เรียนเป็นระยะ ไม่อธิบายเร็วจนเกินไป และ 4) ควรจัดการสอนและการเรียนรู้ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

กระบวนการประเมินผลมีประเด็นย่อยจำแนกออกเป็น 4 ประการคือ 1) แบบทดสอบและเฉลยควรมีความถูกต้อง ชัดเจน และสอดคล้องกัน 2) มีวิธีการประเมินผลหลากหลายวิธี 3) มีการกำหนดให้ทำงานในลักษณะโปรเจกต์เพื่อทำความเข้าใจที่แท้จริง 4) การมอบหมายงานไม่ควรมากเกินไปเพื่อให้เหมาะกับผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน 5) แบบทดสอบควรออกแบบให้สอดคล้องกับบทเรียน

2. สรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

จากผลการวิจัยข้างต้นสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ Thai MOOC ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้ดังนี้

ภาพ 5.1 โมเดลแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2.1 การพัฒนาส่วนฐานการจัดการเรียนการสอน

รากฐานในการให้บริการการจัดการเรียนรู้ออนไลน์คือทรัพยากรการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและระบบการให้บริการที่มีความเสถียร เข้าถึงง่าย ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมถึงกระบวนการนำเสนอที่น่าสนใจที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ใช้บริการได้ แนวทางการพัฒนาส่วนฐานของการจัดการเรียนการสอนมีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

2.1.1 การพัฒนาความหลากหลายของเนื้อหาและหลักสูตร

จากข้อค้นพบในการวิจัยพบว่าผู้ให้บริการให้ความสำคัญในการเลือกให้บริการการเรียนรู้บน MOOC โดยพิจารณาจากคุณลักษณะของ MOOC ด้านความน่าสนใจของเนื้อหาและตรงกับความต้องการของผู้เรียนเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับความคิดเห็นจากการตอบคำถามปลายเปิดที่มีความต้องการให้มีการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและทันสมัย สอดคล้องกับแนวโน้มเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากผู้ใช้งานส่วนใหญ่ต้องการใช้บริการเพื่อพัฒนาสมรรถนะของตนเอง (upskill) ทั้งนี้ความท้าทายของ Thai MOOC คือการออกแบบเนื้อหาที่ครอบคลุมกับผู้ให้บริการที่มีภูมิหลังและความต้องการที่หลากหลาย ไม่กำหนดเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเนื่องจากต้องการให้เป็นช่องทางหนึ่งในการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของประชาชน จึงทำให้ Thai MOOC ต้องพิจารณาโจทย์ของความหลากหลายของประชาชนโดยอาจจำแนกความต้องการของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน รวมถึงวิธีการในการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การเพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาสามารถทำได้ 2 ทาง ทางแรกเป็นการพัฒนาเนื้อหาหรือหลักสูตรของ Thai MOOC เอง ในขณะที่ทางที่ 2 คือการใช้ความร่วมมือรวมพลังของเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาในการทำงานวิจัยและพัฒนาเนื้อหาหรือหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการแต่ละกลุ่ม โดย Thai MOOC เป็นเสมือน Hub ที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของทรัพยากรและศูนย์ข้อมูลที่รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรมการใช้บริการของผู้ใช้บริการและนำเสนอในรูปแบบ Dashboard เพื่อให้เครือข่ายสามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมรวมถึงการติดตามการใช้บริการหลักสูตรของตนเองผ่านทาง platform ของ Thai MOOC ได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลป้อนกลับจากผู้ให้บริการเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาหรือหลักสูตรที่ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาความหลากหลายของเนื้อหาและหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 1) ศึกษาความต้องการด้านเนื้อหาและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการ
- 2) ประสานความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการออกแบบและพัฒนาเนื้อหาหรือหลักสูตรให้มีความหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ
- 3) จัดเก็บข้อมูลเชิงพฤติกรรมการใช้บริการของผู้ใช้บริการพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลป้อนกลับจากผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง

2.1.2 การพัฒนาคุณภาพการสอนและสื่อการเรียนรู้

ความท้าทายในลำดับต่อมาของ Thai MOOC ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อประชาชนทั้งประเทศ และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเนื้อหาหรือหลักสูตรที่เกิดขึ้นภายใต้ความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ทำให้มีหลักสูตรที่ผลิตโดยบุคลากรจากสถาบันการศึกษาที่หลากหลายที่มีมาตรฐานในการผลิต (production) ที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างหลักสูตรและผู้สอนทำให้บางหลักสูตรได้รับความสนใจจากผู้ให้บริการน้อยทั้ง ๆ ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ

แนวทางในการรับมือกับความท้าทายดังกล่าวมีหลายวิธีซึ่งแต่ละวิธีมีเป้าหมายเดียวกันคือการควบคุมมาตรฐานของการสอนและการผลิตสื่อการเรียนรู้ให้เป็นหนึ่งเดียวกัน วิธีการแรกเป็นการจัดอบรมบุคลากรที่ผลิตสื่อการเรียนรู้ของแต่ละหน่วยงานหรือสถาบันที่เป็นเครือข่ายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการถ่ายทำ เทคนิคการตัดต่อ และการออกแบบรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาแบบต่าง ๆ ให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน เพื่อให้สามารถผลิตสื่อที่มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหลักสูตร แต่สามารถออกแบบให้มีความหลากหลายในความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละหลักสูตรตามบริบทของเนื้อหาและอัตลักษณ์ของสถาบันผู้เป็นเจ้าของสื่อการเรียนรู้ได้ จุดเด่นของวิธีการนี้คือสามารถสร้างความเข้าใจของทีมผลิตสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องร่วมกันได้ แต่ข้อจำกัดของวิธีการนี้คือการควบคุมมาตรฐานการผลิตสื่อการเรียนรู้และการนำเสนอเนื้อหาในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากทีมผลิตสื่อการเรียนรู้ยังคงมีที่มาแตกต่างกันจึงมีค่านิยมและวัฒนธรรมในการผลิตที่แตกต่างกัน

อีกวิธีหนึ่งคือการพัฒนาให้มีทีมผลิตสื่อการเรียนรู้และการนำเสนอเนื้อหาจากส่วนกลาง โดยจัดตั้งให้เป็นฝ่ายการผลิตส่วนภูมิภาคเพื่อให้บริการแก่สถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานที่อยู่ในแต่ละพื้นที่ของประเทศในการให้คำปรึกษาแก่ทีมผลิตสื่อการเรียนรู้ของหน่วยงานนั้น ๆ หรือออกแบบและผลิตสื่อการเรียนรู้สำหรับ Thai MOOC Platform เพื่อให้ได้สื่อการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานสอดคล้องกันทุกหลักสูตร วิธีการนี้มีจุดเด่นคือจะทำให้ได้ทรัพยากรการเรียนรู้มีเป็นมาตรฐานเดียวกัน แต่มีข้อจำกัดคืออาจทำให้ขาดความหลากหลายของกระบวนการนำเสนอเนื้อหา และความเป็นเอกลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบันเจ้าของหลักสูตรได้

นอกจากนี้ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สอนและวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา ก็เป็นส่วนสำคัญต่อการให้ความสนใจของผู้ใช้บริการ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ให้บริการพิจารณาให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นอันดับที่สองรองจากคุณลักษณะด้านการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมถึงความคิดเห็นของผู้ใช้บริการต่อลักษณะของผู้สอนที่ต้องถ่ายทอดให้เข้าใจง่าย สอนสนุกชวนติดตาม อธิบายได้ชัดเจนและกระชับ ทำให้เกิดเป็นความท้าทายในประเด็นด้านความหลากหลายของคุณลักษณะและวิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการ กล่าวคือผู้สอนที่ผลิต MOOC ในแต่ละหลักสูตรจะมีบุคลิกภาพและเทคนิควิธีการสอนที่แตกต่างกัน บางท่านถนัดการถ่ายทอดความรู้แบบบรรยาย บางท่านเน้นการยกตัวอย่างและการให้ฝึกปฏิบัติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาในหลักสูตรนั้น ๆ ด้วย แนวทางการพัฒนาผู้สอนให้มีบุคลิกและสามารถถ่ายทอด

ความรู้ด้วยเทคนิคที่สามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้คือการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการให้อาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีสอนที่น่าสนใจ รวมถึงการใช้เครื่องมือดิจิทัลที่น่าสนใจมาประกอบการจัดการเรียนรู้นบน MOOC ในขณะเดียวกันทางโครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย (TCU) อาจสร้างหลักสูตรออนไลน์ (MOOC) ที่มุ่งเน้นผลการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการถ่ายทอด และการใช้เครื่องมือดิจิทัลเหล่านี้ในการจัดการเรียนรู้นบน MOOC รวมถึงหลักสูตรที่เกี่ยวข้องให้กับคณาจารย์ที่สนใจสร้างหลักสูตรออนไลน์ ให้สามารถพัฒนาตนเองจนมีสมรรถนะสูงในการถ่ายทอดความรู้ผ่าน MOOC ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอนอาจขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาในหลักสูตรนั้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์หรือหลักสูตรที่เน้นทฤษฎี เช่น จิตวิทยา เป็นต้นส่วนใหญ่จะเน้นการบรรยายเนื้อหาและหลักการทางทฤษฎี ดังนั้นทาง ผู้ให้บริการ สามารถจัดกลุ่มรายวิชาตามธรรมชาติของเนื้อหาในหลักสูตรนั้น ๆ ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถทำความเข้าใจได้ตั้งแต่เริ่มต้นว่าหลักสูตรที่เลือกเรียนนี้จะเน้นการเรียนการสอนรูปแบบใดได้ โดยหลัก ๆ แล้วจะแบ่งกลุ่มหลักสูตรออกเป็นหลักสูตรที่เน้นภาคทฤษฎี และหลักสูตรที่เน้นการลงมือปฏิบัติ

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการแบ่งกลุ่มหลักสูตรจะช่วยให้ผู้เรียนรับรู้ได้ตั้งแต่เริ่มต้นว่าหากจะเรียนในหลักสูตรดังกล่าวจะต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการถ่ายทอดความรู้รูปแบบใดแล้ว หลักสูตรที่เน้นการบรรยายมากกว่าร้อยละ 50 อาจไม่เหมาะสมกับการนำเสนอในรูปแบบของ MOOC รายวิชาที่มีลักษณะดังกล่าว นอกจากจะไม่สอดคล้องกับหลักพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของ MOOC แล้วยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ทันที อีกทั้งการบรรยายเนื้อหาความรู้ยังมีส่วนให้การนำเสนอเนื้อหาขาดความน่าสนใจ เมื่อผู้เรียนเรียนได้สักพักจะไม่รู้สึกผูกพันกับการเรียนรู้นจนนำไปสู่การออกกลางคันได้ ดังนั้น TCU ควรกำหนดนิยามลักษณะของหลักสูตรที่จะนำเสนอบน Thai MOOC Platform ให้ชัดเจน มีกระบวนการคัดกรอง และประเมินมาตรฐานคุณภาพของเนื้อหาและการนำเสนอก่อนส่งออกบน Platform นี้

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาคุณภาพการสอนและสื่อการเรียนรู้มีดังนี้

- 1) สร้างมาตรฐานคุณภาพของการผลิตสื่อการเรียนรู้และคุณภาพของการสอน
- 2) คัดกรองหลักสูตรที่ไม่เน้นเนื้อหาที่เน้นการใช้การบรรยาย
- 3) หากจำเป็นต้องคงหลักสูตรที่มีเนื้อหาเน้นการบรรยายควรจัดกลุ่มประเภทของหลักสูตร

ตามกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้ชัดเจน

2.1.3 การพัฒนาคุณภาพของระบบและ User Interface (UI)

จากความคิดเห็นของผู้ใช้บริการพบว่าผู้ใช้บริการแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะสภาพของ UI และความเสถียรและความถูกต้องของระบบจำนวนมากเมื่อเทียบกับความคิดเห็นในทุก ๆ ประเด็น การออกแบบให้ UI ให้น่าใช้และง่ายต่อการตอบสนองต่อกระบวนการต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนเข้าใจ การลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรที่ต้องการ การเลือกเข้าชมส่วนต่าง ๆ ของหลักสูตร รวมถึงส่วนของข้อมูลของผู้ใช้งาน เช่น User Profile และระบบการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ เป็นต้น

ส่วนประเด็นความคิดเห็นที่มีต่อความเสถียรของระบบนั้น ในประเด็นนี้ผู้วิจัยไม่มีข้อมูลเชิงเทคนิคและความพร้อมของผู้ใช้บริการในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้บน Thai MOOC จึงอาจสันนิษฐานสาเหตุของปัญหาได้ 2 ประการคือปัญหาเกิดขึ้นจากผู้บริการเอง หรือเกิดจากความผิดปกติของระบบการให้บริการ ซึ่งในกรณีนี้ทางผู้ให้บริการควรดำเนินการวิเคราะห์ระบบเพื่อหาสาเหตุของปัญหาด้านเสถียรภาพของระบบเพื่อให้แน่ใจว่าระบบพร้อมให้บริการแก่ประชาชนอย่างไร้ขีดจำกัดได้

นอกจากนี้การออกแบบระบบการกำกับติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ก็เป็นส่วนสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ถึงแม้ว่าผลการวิจัยจะชี้ให้เห็นว่าผู้ใช้บริการให้ความสนใจกับระบบให้ความช่วยเหลือและติดตามน้อยกว่าด้านอื่น ๆ แต่ระบบดังกล่าวยังมีความจำเป็นต่อการใช้บริการเพื่อเรียนรู้ผ่าน MOOC โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการสื่อสารเพื่อการถาม-ตอบประเด็นที่ผู้เรียนสงสัยกับผู้สอนโดยตรง โดยการออกแบบระบบนี้อาจใช้ประโยชน์จาก Chatbot เข้ามาช่วยในการตอบคำถามที่อาจเป็นคำถามที่ถามบ่อย (FAQ) เกี่ยวกับเนื้อหาในหลักสูตร อีกทั้งยังควรมีการออกแบบให้มีระบบเตือนผู้สอนผ่านช่องทางต่าง ๆ เมื่อมีผู้เรียนตั้งคำถามหรือโพสข้อความถึงผู้สอนด้วย

2.2 การพัฒนาส่วนกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้บน Thai MOOC

การส่งเสริมการเรียนรู้บน Thai MOOC เกี่ยวข้องกับประเด็นด้านกระบวนการบริหารจัดการ การขยายเครือข่ายการทำงาน และการเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการมุ่งเป้าให้ผู้บริการได้รับโอกาสการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพตามต้องการได้ แนวทางการพัฒนาส่วนกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้บน Thai MOOC แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ และการสร้างเครือข่ายการทำงาน

กระบวนการบริหารจัดการที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำเร็จประการหนึ่งที่สนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองบน Thai MOOC ได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ดีจากการใช้งาน อย่างไรก็ตามผลการวิเคราะห์แสดงถึงความท้าทายด้านการบริหารจัดการคืองานด้านการประชาสัมพันธ์ และการออกแบบระบบการกระตุ้นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของผู้เรียน ดังนั้นผู้ให้บริการควรทบทวนมาตรการการประชาสัมพันธ์ให้ Thai MOOC เป็นที่รู้จักของ

ประชาชนมากขึ้น รวมถึงการใช้ระบบ AI เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่หรือแจ้งเตือนผู้ใช้เมื่อมีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับความสนใจของผู้ใช้บริการแต่ละคน เพื่อเป็นการกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้จุดแข็งสำคัญของ Thai MOOC คือการเป็น Platform ที่กำกับดูแลโดยหน่วยงานภาครัฐที่ไม่แสวงหากำไร ดังนั้นประชาชนจึงสามารถเข้าถึงหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนบน Thai MOOC ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อย่างไรก็ตามดังที่เสนอไปแล้วในส่วนของแนวทางในการเพิ่มความหลากหลายของเนื้อหาหรือหลักสูตรบน Thai MOOC จะต้องสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการพัฒนาเนื้อหาให้มีความหลากหลายตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้ ซึ่งบางภาคส่วนอาจมองการเรียนรู้ผ่าน MOOC ในมุมมองธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่องค์กรได้ ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเนื้อหาหรือหลักสูตรกับหน่วยงานเหล่านี้อาจทำได้อย่างมีข้อจำกัด ทั้งนี้ผู้ให้บริการสามารถพิจารณาแผนความร่วมมือในลักษณะของการแลกเปลี่ยน “หลักสูตรมือสอง” ที่ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาทันสมัยตามแนวโน้มของโลก แต่ยังเป็นหลักสูตรที่มีความสำคัญจำเป็นต่อประชาชนที่เข้าสู่สายงานหรือเพิ่งเริ่มให้ความสนใจในประเด็นนั้นได้สามารถเรียนรู้แบบไม่เสียค่าใช้จ่ายได้

อีกประเด็นหนึ่งคือการออกแบบระบบที่ลดความซ้ำซ้อนของขั้นตอนและกระบวนการที่ไม่จำเป็น เช่น การลงทะเบียนเข้าใช้บริการอาจพัฒนาไปสู่รูปแบบของ Single Account ที่ผู้ให้บริการสามารถใช้ Account เดียวในการลงทะเบียนเรียนกับ MOOC ของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศได้ และกำหนดรูปแบบของการได้รับ Microcredit ร่วมกับของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่เป็นเครือข่ายได้ด้วย

นอกจากนี้ผู้ให้บริการควรมองหาโอกาสในการระดมสรรพกำลังและความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อสร้าง Platform ที่สามารถเชื่อมร้อยกันได้จนนำไปสู่การขับเคลื่อนการเรียนรู้ออนไลน์ของประเทศไทยร่วมกัน ซึ่งในปัจจุบันจะพบว่าสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งสามารถพัฒนา Learning Platform ของตนเองได้แล้ว ดังนั้นเมื่อมองในระยะยาวบทบาทของ Thai MOOC อาจต้องเปลี่ยนจากผู้ให้บริการหลักสูตร MOOC (MOOC provider) มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์บน MOOC (MOOC supporter) ซึ่งทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานการผลิตและการให้บริการ MOOC ของสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการรับรองการได้รับและการใช้ Microcredit ที่ผู้ให้บริการจะได้รับเมื่อผ่านหลักสูตรต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดด้วย

2.2.2 การเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษา

ลักษณะการเพิ่มอัตราการสำเร็จการศึกษาของผู้ใช้บริการบน MOOC จะเน้นไปที่การสร้างแรงจูงใจในการเรียน และการกำกับติดตามผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง การสร้างแรงจูงใจในการเรียนสามารถทำได้หลายวิธีทั้งด้านการให้รางวัล (reward) และการสร้างเงื่อนไขในการเรียนรู้เพื่อสำเร็จการศึกษา (graduated condition) ซึ่งผู้ให้บริการสามารถกระทำทั้งสองอย่างไปพร้อม ๆ กันได้ การให้รางวัลที่ใช้อยู่แล้วคือการให้ใบประกาศนียบัตรรับรองการสำเร็จหลักสูตร (certificates) ซึ่งปัจจุบันเป็นที่นิยมของกลุ่มตลาดแรงงานที่

ต้องการรับสมัครบุคคลที่มีเอกสารฉบับนี้ อย่างไรก็ตามปัจจุบันไม่มีการกำหนดช่วงเวลาชัดเจนของระยะเวลาในการศึกษา (deadline) จึงอาจส่งผลให้อัตราการสำเร็จการศึกษาน้อย เนื่องจากผู้ให้บริการไม่เร่งรีบในการเรียนเพื่อให้ตนเองสำเร็จการศึกษาได้ทันและได้รับใบประกาศนียบัตรนั่นเอง

นอกจากนี้การออกแบบระบบโดยใช้ทฤษฎีเกม (gamification theory) ร่วมกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ (learning motivation) เป็นฐานคิดสำคัญในการออกแบบจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนรู้จนสามารถสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรนั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพในการเรียนรู้ของผู้ใช้บริการด้วย เช่น คุณภาพของสื่อการเรียนรู้ ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการเรียนรู้ต่อหลักสูตร วิธีการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอน และความเสถียรของระบบ เป็นต้น

นอกจากนี้การกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการเรียนรู้จนสำเร็จการศึกษาในหลักสูตรที่ลงทะเบียนสามารถใช้ระบบธนาคารเครดิต (credit bank) เข้ามาช่วยกระตุ้นอีกทางหนึ่งได้ โดยผู้เรียนที่เรียนผ่านหลักสูตรใด ๆ สามารถสะสม Microcredit เพื่อต่อยอดเป็นเครดิตสำหรับใช้เทียบโอนในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือเป็นเกณฑ์หนึ่งในการสมัครเข้าทำงานในหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายได้ ระบบดังกล่าวจะเป็นการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนที่สนใจและมีความตั้งใจสามารถได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและนำไปสู่การศึกษาต่อในหลากหลายสายงานได้อีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากข้อค้นพบที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสามารถนำเสนอข้อเสนอแนะในการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้บริการแสดงถึงความท้าทายของการให้บริการของ Thai MOOC ได้ เช่น จากการวิเคราะห์จำนวนครั้งของการเข้าใช้บริการต่อเดือนพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เข้าใช้บริการน้อยกว่า 3 ครั้ง/เดือน แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการออกกลางคันสูง ดังนั้นผู้ให้บริการจึงควรออกแบบการส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โอกาสในการสำเร็จการศึกษาสูงขึ้น

2) ผลการวิเคราะห์การให้ความสำคัญของผู้ใช้บริการต่อคุณลักษณะของ MOOC แสดงว่าผู้ให้บริการพิจารณาเน้นที่เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการ คุณลักษณะและเทคนิคการถ่ายทอดของผู้สอน และคุณภาพของสื่อเป็นสำคัญ ผู้ให้บริการควรพิจารณาพัฒนาเพิ่มระดับคุณภาพของคุณลักษณะเหล่านี้เป็นหลักเพื่อเพิ่มยอดการใช้งานให้สูงขึ้น นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ยังแสดงให้เห็นว่า ระบบการสนับสนุนการเรียนรู้เป็นคุณลักษณะที่ผู้ให้บริการให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านอื่น ๆ แม้ว่าผู้ให้บริการจะให้ความสำคัญกับเครื่องมือเหล่านี้แล้วแต่ผู้ให้บริการยังคงต้องพิจารณาพัฒนาระบบเหล่านี้ให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสื่อสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอนที่สามารถสื่อสารถึงกันได้ตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งผู้ให้บริการควรพิจารณาหาวิธีการกระตุ้นให้เกิดการใช้งานเครื่องมือเหล่านี้ให้มากขึ้น เช่น การออกแบบกระบวนการวัดผลให้หลากหลาย อาจเป็นการกำหนดให้ทำโครงการซึ่งต้องมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน เป็นต้น

3) ผู้ให้บริการควรพิจารณาการประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ที่นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบการวางแผนเพื่อกำหนดบทบาทของ Thai MOOC ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากสถานการณ์และขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษาในการจัดทำ MOOC Platform ของตนเองมากกว่าในสมัยอดีต และมีแนวโน้มขีดความสามารถที่สูงขึ้นในอนาคตจะส่งผลกระทบต่อบทบาทของ Thai MOOC จากผู้ให้บริการ MOOC มาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ออนไลน์ของประเทศไทย ในการสร้างมาตรฐาน และแนวปฏิบัติเพื่อการศึกษาแบบออนไลน์เป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาได้ และสามารถนำผลการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยครั้งนี้ใช้การเก็บข้อมูลและเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ MaxDiff เพื่อระบุการให้ความสำคัญและความต้องการของผู้ใช้บริการต่อคุณลักษณะของ MOOC อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางการพัฒนาพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการได้ โดยกระบวนการเก็บข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต้องให้ผู้ให้บริการประเมินเลือกคุณลักษณะที่ให้ความสำคัญมากที่สุดและน้อยที่สุดจำนวน 18 ชุดคุณลักษณะซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่คุ้นเคยกับมาตรดังกล่าวไม่เข้าใจกระบวนการเก็บข้อมูลลักษณะนี้ ซึ่งสะท้อนได้จากการตอบคำถามปลายเปิดที่มีต่อมาตรการวัดดังกล่าวของผู้ใช้บริการ และส่งผลกระทบต่อความจริงจังในการตอบแบบสอบถาม (พิจารณาจากค่า M_{RLH} ค่อนข้างต่ำ) ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปหากพิจารณาการเก็บข้อมูลด้วยมาตรลักษณะนี้ควรให้ข้อมูลหรือแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้ให้บริการเข้าใจเหตุผลและลักษณะของมาตรด้วย

2) การใช้มาตรประเมินแบบ MaxDiff สำหรับการสอบถามการให้ความสำคัญของผู้ใช้บริการต่อคุณลักษณะของ MOOC เป็นเพียงวิธีหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการให้ความสำคัญของคุณลักษณะของ MOOC ซึ่งมีข้อจำกัดประการหนึ่งคือ ไม่เหมาะสมกับข้อมูลที่มีระดับตัวเลือกจำนวนมาก ในขณะที่มีตัวเลือกประกอบของ MOOC ที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีรายละเอียดมากกว่าที่ศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปอาจเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลรูปแบบอื่นเปรียบเทียบกับวิธีการเก็บข้อมูลด้วยมาตร MaxDiff เพื่อให้ได้สารสนเทศในการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย (cross-check)

3) การศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) จากความต้องการของผู้ใช้บริการ อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเพื่อระบุปัจจัยต่อการเลือกใช้หรือไม่เลือกใช้บริการ Thai MOOC หรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการให้บริการ Thai MOOC เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาใช้ในการกำหนดแนวทางในอีกรูปแบบหนึ่งประกอบกับแนวทางที่เป็นผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ให้ประสบความสำเร็จ

4) จากแนวทางทางการพัฒนาการจัดการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมวลชนในประเทศไทย (Thai MOOC) ที่นำเสนอในการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นย่อยสำคัญต่าง ๆ ที่ยังต้องการผลการศึกษาวิจัยเพื่อเติมเต็มสารสนเทศให้สมบูรณ์ เช่น การศึกษาตัวบ่งชี้หรือการประเมินมาตรฐานและรูปแบบการใช้ Microcredit/Credit Bank หรือแนวทางการพัฒนาความเป็นเอกพันธ์ของการให้บริการ MOOC ในประเทศไทยแบบองค์รวม เป็นต้น

